

Силабус курсу:

**ЕКОНОМІКА ТУРИСТИЧНОГО ТА
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
ПІДПРИЄМСТВА**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	Бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	242 «Туризм»
<i>Рік підготовки:</i>	3
<i>осень</i>	Осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	екзамен

Автор курсу та лектор:

д.е.н., проф., Зеленко Олена Олександрівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри міжнародної економіки і туризму

посада

zelenko@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-939-74-49

телефон

Viber та Telegram
за номером
телефону

месенджер

к. 408, вул. Іоанна
Павла II, м. Київ

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

д.е.н., проф., Зеленко Олена Олександрівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри міжнародної економіки і туризму

посада

zelenko@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-939-74-49

телефон

Viber та Telegram
за номером
телефону

месенджер

к. 408, вул. Іоанна
Павла II, м. Київ

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Курс забезпечує формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо: особливостей функціонування туристичної та готельно-ресторанної сфери, як складових економіки країни; принципів та специфіки економічного обліку процесів обслуговування туристів у контексті діяльності туристичних та готельно-ресторанних підприємств; економічного аналізу виробничих та супутніх процесів; формування собівартості, цінової політики та оцінки ефективності діяльності туристичних та готельно-ресторанних підприємств під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Дисципліна викладається на третьому кірсі здобувачам вищої освіти за спеціальностями 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм», а також може бути корисна майбутнім економістам, менеджерам, які планують своє працевлаштування у сфері туризму та гостинності.

Результати навчання:

Знання: Здатність до демонстрації комплексних знань щодо: основних понять та підходів відносно визначення проблем економічного розвитку підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери; економічних законів функціонування туристичного та готельно-ресторанного підприємства в сучасних умовах, а інструментів економічного аналізу діяльності підприємств туристичної галузі та готельно-ресторанної сфери.

Вміння: використовувати методичні та практичні прийоми економічного планування аналізу та оцінки діяльності туристичного та готельно-ресторанного бізнесу під впливом фактори та відповідно до критеріїв підвищення ефективності функціонування підприємств в умовах сучасної економіки.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання щодо організації туристичної діяльності, знання щодо загальних економічних процесів на макро- і мікрорівнях, дисципліна вивчається після та на основі курсів бакалаврського рівня: «Організація туристичних подорожей», «Менеджмент в туризмі та готельно-ресторанній справі» та «Маркетинг в туризмі та готельно-ресторанній справі», «Економічна теорія».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни є формування у здобувачів теоретичних знань щодо економічного механізму функціонування підприємств туризму та сфери гостинності, сучасного економічного мислення та комплексного розуміння проблем, а також практичних навичок з управління виробничою і комерційно-фінансовою діяльністю, умінь розв'язання пов'язаних із фінансово-економічною діяльністю завдань.

Опанування даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності
- здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління
- розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;
- здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції з суб'єктом туристичного бізнесу

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Роль і місце туризму та готельно-ресторанної справи у господарському комплексі країни.	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Місце та соціально-економічне значення туризму в економічній системі країни. Характеристика головних елементів туристичного ринку та їх взаємозв'язок. Фактори формування попиту та пропозиції. Система показників, що характеризують стан розвитку туризму та сферу готельно-ресторанних послуг.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Тести.
2	Економічний механізм діяльності туристичних та готельно-ресторанних підприємств	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Поняття підприємства, мета та завдання його діяльності. Організаційно-правові форми та законодавчі основи функціонування вітчизняних підприємств туризму та готельно-ресторанної сфери. Уставний фонд підприємства.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Тести.
3	Управління обсягом реалізації послуг на туристичному та готельно-ресторанному підприємстві.	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Сутність і склад пропозиції та обсяг реалізації туристичного/готельно-ресторанного продукту. Порядок і методика економічного аналізу обсягу реалізації на підприємствах туризму та готельно-ресторанної сфери. Методика розробки продуктової програми на плановий період.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести.
4	Матеріальні ресурси туристичних та готельно-ресторанних підприємств.	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Поняття ресурсного потенціалу підприємства. Сутність матеріальних ресурсів підприємств туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери. Класифікація і склад основних фондів підприємств туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери. Оцінка та відтворення основних фондів підприємства. Аналіз і планування стану та ефективності використання основних фондів.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.
5	Управління трудовими ресурсами підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери.	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Поняття трудових ресурсів. Класифікація трудових ресурсів в туризмі та готельно-ресторанній сфері. Продуктивність праці: поняття та особливості оцінки. Ефективність використання трудових ресурсів, та напрями її підвищення. Форми і системи оплати праці. Планування потреби в трудових ресурсах.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести..
6	Управління фінансовими ресурсами туристичних та готельно-ресторанних підприємств.	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Поняття фінансових ресурсів туристичних підприємств і готельно-ресторанних підприємств, їх склад та характеристика. Джерела та порядок формування основних і оборотних засобів. Фінансові фонди, порядок їх формування та напрями використання. Показники оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємств туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери та методи їх визначення.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Тести.
7	Управління доходами підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери.	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Поняття, економічна сутність та джерела утворення доходів на підприємствах туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери. Фактори, що впливають на розмір доходів підприємств туризму та готельно-ресторанної сфери. Аналіз доходів підприємств. Методи і порядок планування доходів підприємств.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.
8	Управління поточними	Денна 2/0/2	Поняття поточних витрат та собівартості послуг підприємств готельного господарства і туризму,	Презентації в PowerPoint.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	витратами та собівартістю послуг підприємств туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери	Заочна 0,4/0/0,4	їх склад та структура. Класифікація поточних витрат, що відносяться на собівартість послуг. Аналіз поточних витрат у готельних і туристичних комплексах. Фактори, що формують розмір поточних витрат у підприємствах готельного господарства і туризму. Планування експлуатаційних витрат та витрат обертання, калькулювання собівартості послуг у готельному господарстві та туризмі.	Практичні вправи. Тести.
9	Управління прибутками та рентабельністю на підприємствах туристичної та готельно-ресторанної сфери.	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Економічна сутність і функції прибутку підприємств. Джерела утворення прибутку підприємства, їх види, порядок розрахунку, розподілу і використання. Рентабельність підприємств та показники що її характеризують. Аналіз прибутку підприємств готельного господарства і туризму. Методика планування прибутку підприємств готельного господарства і туризму.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.
10	Податкова політика для туристичних та готельно-ресторанних підприємств	Денна 2/0/2 Заочна 0/0/0	Поняття системи оподаткування, склад податкових платежів підприємств туристичної галузі та готельно-ресторанної сфери. Суть та принципи розробки податкової політики. Система податкових пільг та їх використання в процесі формування податкової політики. Аналіз та планування податкових платежів підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.
11	Ціна туристичного та готельно-ресторанного продукту	Денна 2/0/2 Заочна 0,4/0/0,4	Сутність та роль ціни туристичних і готельно-ресторанних послуг. Види цін на товари та послуги туристичного та готельно-ресторанного попиту. Основи державного регулювання цін. Механізм формування ринкових цін. Структура ціни туристичного і готельно-ресторанного продукту. Особливості формування цін на послуги готельного господарства, туристичної сфери, на продукцію і послуги підприємств ресторанного господарства. Цінова політика підприємств туристичної індустрії та сфери гостинності на національному і міжнародному туристичному ринку.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.
12	Оборотні активи підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери	Денна 2/0/2 Заочна 0/0/0	Поняття склад і структура оборотних активів у підприємств готельного господарства та туризму. Принципи управління оборотними активами підприємств. Аналіз оборотних активів та ефективність їх використання. Управління грошовими коштами підприємств туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери. Управління дебіторською заборгованістю підприємств готельного господарства і туризму.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.
13	Власні позикові фінансові ресурси підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери.	Денна 2/0/2 Заочна 0/0/0	Поняття та джерела утворення власних фінансових підприємств туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери. Фінансові фонди та порядок їх утворення. Принципи формування і розподілу власних фінансових коштів підприємств. Амортизаційна політика підприємств. Поняття і склад кредитних ресурсів підприємств. Форми залучення різних видів кредитних ресурсів. Принципи та порядок розробки політики формування кредитних ресурсів підприємства. Оцінка та діагностика фінансової стійкості підприємства. Оптимізація	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел фінансових ресурсів.	
14	Ризики та шляхи запобігання банкрутства туристичних і готельно-ресторанних підприємств.	Денна 2/0/2 Заочна 0/0/0	Суть та основні види господарського ризику в діяльності підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери. Оцінка рівня господарського ризику і можливих фінансових втрат. Форми внутрішнього та зовнішнього страхування господарського ризику та оцінка їх ефективності. Суть і головні причини банкрутства підприємств, форми його регулювання. Головні шляхи зменшення господарського ризику та запобігання банкрутству.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести.

Рекомендована література

Основна література:

1. Басюк Т. П., Керанчук Т. Л. Економіка готельно-ресторанного бізнесу: підручник. Київ: НУХТ, 2018, 282 с.
2. Власова Н. О., Краснокутська Н. С., Круглова О. А., Мілаш І. В. Економіка ресторанного господарства: підручник. Харків: Світ Книг, 2019, 389 с.
3. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 224 с.
4. Городня Т.А., Щербак А.Ф. Економіка туризму: теорія і практика: Навч. посіб. – К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 436 с.
5. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): навчальний посібник.- 3-є вид., перероб. і доп. К.: Альтерпрес, 2006. 436 с.
6. Мальська М. П., Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму: теорія і практика: підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 544 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М.. Міжнародний туризм і сфера послуг : Підручник. К.: Знання, 2008.- 661 с.
8. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія і практика: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2012. 241 с.
9. Музиченко-Козловська О. В. Економічне оцінювання туристичної привабливості території: монографія / О. В. Музичеснко-Козловська. Львів: Новий Світ-2000, 2012. 176 с.
10. Писаревський І. М., Погасій С.О., Андренко І.Б., Покоłodна М.М., Сегеда І.В. Організація туризму: підручник, за ред. Писаревського І.М. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
11. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва : Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навч. літератури, 2007. 344 с.
12. Ткаченко Т. І., Гаврилук С. П. Економіка готельного господарства і туризму: Навч. Посібник. К.: КНТЕУ, 2010. 179 с.
13. Тягунова Н., Спориш О., Іржавська Л. Кредитно-модульний курс. К. Центр навчальної літератури, 2018, 130 с.

Інформаційні ресурси.

1. Все про туризм: туристична бібліотека. – Режим доступу: <http://infotour.in.ua/index.htm>
2. Сайт системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – Режим доступу: <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни "Економіка туристичного та готельно-ресторанного підприємства" для студентів заочної форм навчання спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» / Укл. Зеленко О. О. - Сєвєродонецьк: 2017.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Екзамен	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань здобувачі:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.